

CARBONFARMING NOG VEEL ONDERZOEK NODIG

Betuwse bomen leggen veel koolstof vast

■ **Commercieel nog niet interessant**

■ **Telers bewust van lage footprint**

■ **Hard gewerkt aan vruchtbare bodem**

JACOMIEN VOORHORST

Carbon farming biedt kansen voor de Betuwse fruit- en laanboomtelers, maar veel aspecten moeten nog verder worden onderzocht. Er is nog geen verdienmodel voor CO₂-opslag in de bodem. Dat constateren Siep Koning, directeur van de Nederlandse Fruiteelt Organisatie (NFO), en Goos Cardol, voorzitter van het Treecentre Opheusden.

'We weten dat boomgaarden en permanent grasland een grote bijdrage leveren aan de koolstofvastlegging in de bodem', zegt Koning. Hij legt uit dat het toedienen van

compost en vaste mest en het planten van hagen eveneens een gunstig effect hebben op de koolstofvastlegging. Daarnaast dragen snoei-hout en bladafval uiteraard ook bij aan de koolstofopbouw. 'Tenslotte wordt er koolstof vastgelegd in het hout, zeker bij een aantal teelten die langer meegaan zoals appels en peren', aldus Koning.

GOED BODEMBEHEER

Ook de laanboomteelt behoort net als de fruitteelt tot de sectoren met een van de laagste footprints', zegt Goos Cardol. 'Boomtelers kunnen koolstof opslaan in de bodem via de bomen in de kwekerij maar ook via de bomen die er in steden, parken bij particulieren worden geplant.'

Centraal thema daarbij is goed bodembeheer. Laanboomtelers sturen volgens Cardol steeds meer op een vitale bodem. Gemiddeld gezien liggen de verschillende percelen van een laanboomteler een jaar stil. Dat jaar wordt intensief gebruikt om de grond vruchtbaarder te maken

met compost en vaste mest en het gebruik van groenbemesters, gras- en bloemstroken.

'Daarnaast vervult de boom als eindproduct een belangrijke rol in de klimaatadaptatie', vervolgt Cardol. 'Een boom zorgt voor schaduw, vangt fijnstof af, en biedt ruimte aan planten en dieren, wat weer goed is voor de biodiversiteit. Boomgaarden zorgen ook voor afkoeling.'

Betuwse telers zijn zich volgens Koning en Cardol zeer bewust van de rol die ze kunnen spelen bij koolstofvastlegging en een mogelijke carbon farming. Commercieel gezien is dat laatste echter nog niet interessant. De laanboomsector is daarvoor te kleinschalig, volgens Cardol. 'Ik ken ook nog geen koolstofprojecten waarbij onze sector ook is betrokken.'

PROJECT MET FRUITTELERS

Koning weet dat onder andere ZLTO, de vereniging van en voor 12.000 boeren en tuinders in Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Gelderland, bezig is geweest met een

carbonfarmingproject waarbij ook fruittelers betrokken waren. 'En we zijn in gesprek met Rabobank. Maar we moeten nog heel veel concretiseren', stelt hij.

'Er zijn praktisch gezien nog de nodige uitdagingen rondom de vraag in hoeverre carbon farming een verdienmodel kan zijn voor de fruittelers. We hebben het dan eigenlijk over carbonbanking', vervolgt de NFO-directeur. 'Hoe meet je de hoeveelheid vastgelegde koolstof? Hoe kom je met bijvoorbeeld een Rabobank of andere instelling

gen tot erkende systematieken?'

Ook is nog veel onbekend over de verschillen in koolstofvastlegging tussen de verschillende typen bodems en het combineren van maatregelen. Daarnaast moet het verplaatsen van koolstof, door aanvoer van organische stof die elders wordt afgevoerd, worden voorkomen.

SECTOREN VAN DE TOEKOMST

Wat voorlopig resteert, is dat veel van de extra maatregelen voor het vastleggen van koolstof in de bodem voor de Betuwse ondernemers heel goed te combineren is met de teelt van bomen en het kweken van fruit.

De diverse maatregelen hebben een gunstig effect op de bodemvruchtbaarheid, de bodemstructuur, het bodemleven, het vochtvasthoudend vermogen en de biodiversiteit. 'Dat laatste moeten de sectoren veel meer uitdragen', zegt Treecentre-directeur Cardol. 'Ook aan het grote publiek. Boomteelt en fruitteelt zijn wat dat betreft echt sectoren van de toekomst.'

'Een boom zorgt voor schaduw en verkoeling en vangt fijnstof af'

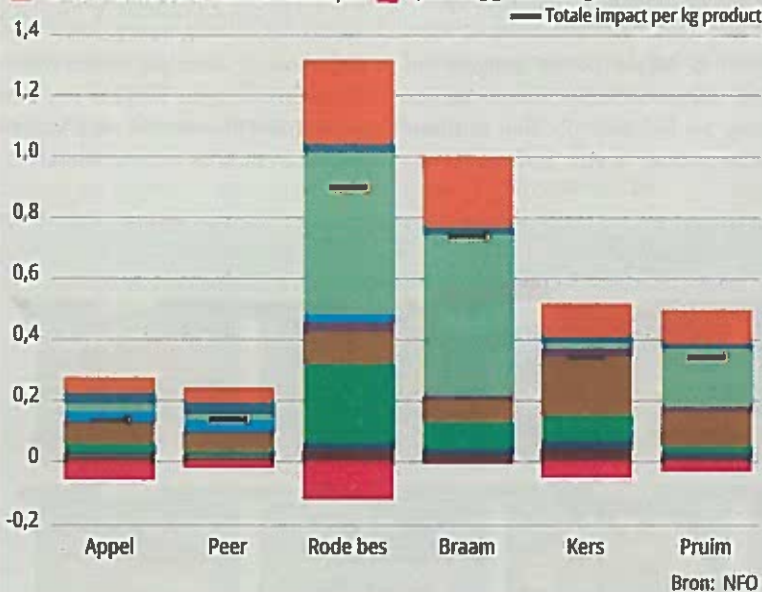
In de fruit- en laanboomteelt wordt veel gewerkt met vaste mest en compost.

Foto: Vidlphoto

Peer heeft laagste CO₂-footprint

CO₂-footprint van geselecteerde producten in kilo's CO₂-equivalenten per kilo product, Nederlands gemiddelde

■ Dieselverbruik (machines)
 ■ Elektra machines, sortering, overig
 ■ Afschrijving machines
■ Aanplant, constructie, overkapping
 ■ Meststoffen, snoeihout en maaisel
■ Gewasbescherming
 ■ Energieverbruik koeling
 ■ Verpakking
 ■ Distributie
■ Verliezen en elektra in retail en consumptie
 ■ Opwekking groene energie

INTERVIEW JAN DEKKER, LAANBOOMTELER IN DODEWAARD

'De meerwaarde van carbon farming zit in de teelt zelf'

JACOMIEN VOORHORST

Carbon farming is voor mede-aandeelhouder Jan Dekker van boomkwekerij Crum in Dodewaard geen doel op zich. Maar het is van grote meerwaarde voor de teelt zelf.

Wat doet Crum Boomkwekerijen?

'Vanuit de traditionele Betuwse fruitboomteelt heeft Crum zich gespecialiseerd in lichte laanbomen. Op een aaneengesloten perceel van 30 hectare kweken en veredelen we een breed assortiment laan-, sier- en vruchtbomen. We kweken vooral uitgangsmateriaal, dat zijn bomen met een leeftijd van 3 tot 4 jaar.

Daarnaast proberen we als handelsonderneming onze klanten, bovenop ons assortiment, een totaalpakket aan te bieden.'

Houden jullie je actief bezig met carbon farming?

'Niet als doel, maar het vastleggen van koolstof en organisch materiaal in de bodem is voor onze teelt van cruciaal belang. We werken met compost, vaste mest en groenbemesters. Bij dat laatste gebruiken we een mix van onder andere diepwortelaars, vlinderbloemigen en grootbladigen. Uiteindelijk mulchen en klepelen we dat zodat het materiaal bovengronds kan verteren.'

'We zouden wel wat meer waardering mogen krijgen, de sector ligt soms onterecht onder vuur'

Jan Dekker

Foto: Vidlphoto

Zijn er nog meer innovaties?

'Er wordt in de boomteelt ook volop geëxperimenteerd met grasstroken tussen de bomen. Daarmee leg je ook CO₂ vast. En aan de randen, maar ook tussen de bomen zie je steeds meer bloemstroken. Daarmee proberen we insecten aan te trekken voor de biologische bestrijding.'

Waarom zijn deze zaken zo belangrijk voor de bodem?

'Organische stof zorgt voor een rijk bodemleven en waterbuffering, en het voorkomt verslumping. Hoe beter de bodem, hoe beter de groei tijdens de teelt. Daardoor reduceer je het gebruik van gewasbescher-

mingsmiddelen en gebruiken we ook geen kunstmest meer.'

Kan carbon farming in jullie teelt extra geld in het laatje brengen?

'Nee, daar kunnen we nu nog niets mee. De meerwaarde zit hem in de teelt zelf. Maar we zouden wel wat meer waardering mogen krijgen voor wat we doen. De sector ligt in mijn ogen weleens onterecht onder vuur.'

'Praktisch ingevuld zou die waardering zich kunnen vertalen door toe te staan dat we meer vaste mest en compost mogen aanvoeren. Het is nu wel erg minimaal voor een gezonde teelt.'